

คู่มือ

การขัดกันระหว่าง
ผลประโยชน์ส่วนตน
กับผลประโยชน์ส่วนรวม

(Conflict of Interests)

53

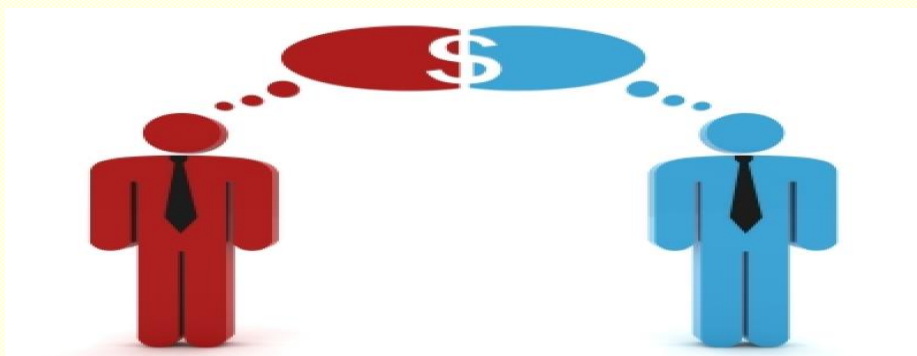

คำนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยยกเป็นวาระแห่งชาติที่มีการกำหนดสาระสำคัญไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐในส่วนของราชการได้มีการตื่นตัวด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกให้ข้าราชการทุกคนตระหนักถึงผลเสียที่เกิดจากการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะปัญหาสำคัญคือปัญหาการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมซึ่งเป็นเรื่องเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการและเป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ ดังนั้น รัฐบาลจึงได้มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามปัญหาการทุจริตในด้านการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

สถาบันวิทยาลัยชุมชนเป็นหน่วยงานราชการในภาครัฐจึงเล็งเห็นความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในองค์กร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม จึงได้จัดทำคู่มือการป้องกันและปราบปรามการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ด้วยวิธีการนำเสนอให้เห็นถึงแนวคิด หลักการปฏิบัติ และบทลงโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดเหตุการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมภายในองค์กร อีกทั้งเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติงานราชการด้วยความสุจริต โปร่งใส ลดปัญหาการประพฤติมิชอบในองค์กรภาครัฐให้ทัดเทียมมาตรฐานสากล

กลุ่มกฎหมาย กองอำนวยการ
สถาบันวิทยาลัยชุมชน
มิถุนายน ๒๕๖๒

สารบัญ

1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์
ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (1)

2

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่าง
ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
(8)

3

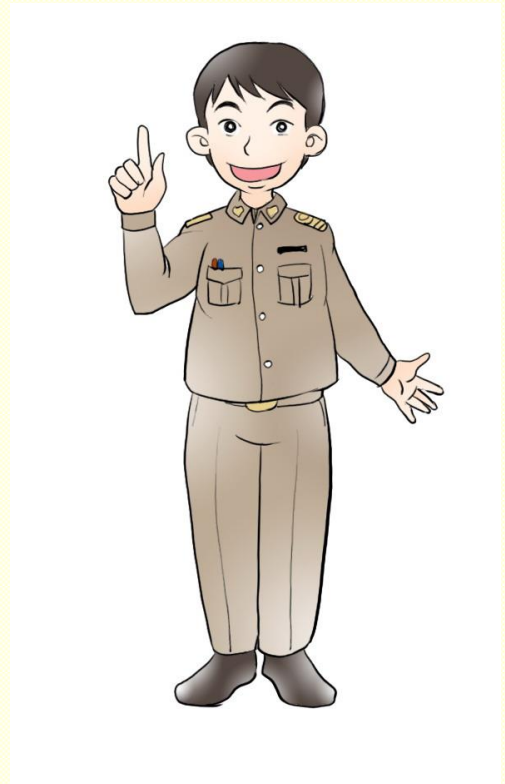
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันระหว่าง
ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์
ส่วนรวม (14)

4

ขั้นตอนการดำเนินการร้องเรียน/ร้องทุกข์
กรณีพบเห็นพฤติกรรมขัดกันระหว่าง
ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
(26)

1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการชดกันระหว่าง
ผลประโยชน์ส่วนตนกับ
ผลประโยชน์ส่วนรวม

1.1 ความหมายของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษคือ **Conflict of Interests : COI** ซึ่งการบัญญัติคำในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเช่นเดียวกัน คือ คำว่า “ผลประโยชน์ขัดกัน” “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” “ผลประโยชน์ทับซ้อน” และ “ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม” โดยคู่มือฉบับนี้เลือกใช้คำว่า “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม” เพื่อสร้างความเข้าใจในความหมายของคำดังกล่าวให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในเบื้องต้นจึงได้แยกอธิบายความหมายของคำแต่ละคำ **ดังนี้**

ความขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้ในเป้าหมายและสิ่งจูงใจที่มีต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ในลักษณะของความไม่ลงรอยกันทางความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ส่งผลให้บุคคลไม่สามารถตัดสินใจกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ ซึ่งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีทั้งความขัดแย้งในเชิงบวกและความขัดแย้งในเชิงลบ โดยความขัดแย้งในเชิงบวกเป็นความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดผลดีต่อตนเอง องค์กร สังคม และประเทศชาติ การหาทางออกหรือวิธีการแก้ไขความขัดแย้งในเชิงบวกจะเกิดขึ้นในลักษณะของความสมานฉันท์ ความสามัคคี เกิดเป็นแนวทางหรือองค์ความรู้ใหม่ ส่วนความขัดแย้งในเชิงลบเป็นความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเองและส่วนรวม ซึ่งการแสดงออกของการแก้ไขความขัดแย้งในเชิงลบมักสะท้อนออกมาในรูปแบบของการใช้ความรุนแรง การทะเลาะเบาะแว้ง และการแตกความสามัคคี

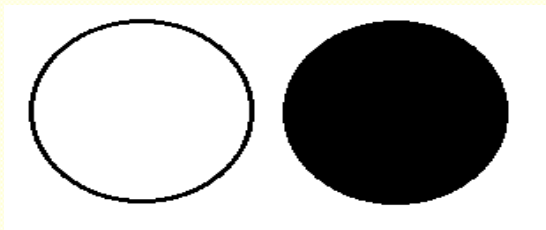
ผลประโยชน์ส่วนตน (Private Interest) หมายถึง สิ่งใด ๆ ที่เป็นผลตอบแทนที่บุคคลได้รับ โดยเห็นว่ามีความคุ้มค่าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ตนเองมีปฏิสัมพันธ์ด้วย เช่น สามี ภรรยา บุตร ญาติพี่น้อง เพื่อน ผู้ร่วมลงทุน เป็นต้น ซึ่งผลประโยชน์ส่วนตน มี ๒ ประเภท คือ ๑) ผลประโยชน์ส่วนตนที่เกี่ยวกับเงิน (pecuniary) เป็นรูปแบบของการได้มาซึ่งเงิน ทอง และการเพิ่มพูนหรือรักษาปกป้องสิ่งที่มีอยู่แล้วไม่ให้เกิดการสูญเสียดังกล่าว โดยหมายรวมถึงสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในรูปของตัวเงิน แต่มีมูลค่าที่เป็นราคาหรือสามารถแปรเปลี่ยนเป็นตัวเงินได้ เช่น หุ่น ที่ดิน ของขวัญ ของกำนัล เป็นต้น และ ๒) ผลประโยชน์ส่วนตนที่ไม่เกี่ยวกับเงิน (non-pecuniary) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งอยู่ในรูปแบบของความเชื่อ ความคิด ค่านิยม ที่มีภูมิอคติ ความลำเอียง เข้ามาเกี่ยวข้องโดยปราศจากความยั้งคิดถึงความถูกต้องเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาล

ผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) หมายถึง สิ่งใด ๆ ที่ก่อให้เกิดผลที่มีคุณค่าต่อสมาชิกหรือประชาชนในสังคมโดยส่วนรวม

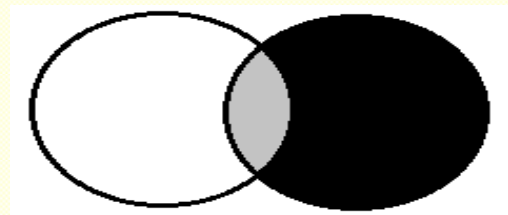
การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict Of Interests)

หมายถึง สถานการณ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ในฐานะพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยการใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและพวกพ้อง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างตรงไปตรงมา เกิดการตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ละเมิดต่อหลักกฎหมาย และหลักธรรมาภิบาล

ภาพอธิบายการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน กับผลประโยชน์ส่วนรวม

พื้นที่สีขาว แทน **ประโยชน์ส่วนรวม**
พื้นที่สีดำ แทน **ประโยชน์ส่วนตน**

พื้นที่สีเทา เกิดจากการทับซ้อน
ของสีขาวและสีดำ เป็นพื้นที่เกิด
“การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วน
ตนกับประโยชน์ส่วนรวม”

ที่มา : ชุดความรู้การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๓ สำนักงาน ป.ป.ช.

1.2 รูปแบบการชดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

๑) **การรับผลประโยชน์ (Accepting benefits)** คือ การรับของขวัญ การรับสินบน หรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมและส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ ทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงินในหลากหลายรูปแบบ เช่น การแบ่งหุ้น การให้คูปอง การจัดเลี้ยงอย่างฟุ่มเฟือย รวมถึงการให้ความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เกิดความลำเอียงและไม่เป็นธรรม หรือเป็นไปในทางที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ให้ของขวัญ

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับกระเป๋าและเครื่องสำอางราคาแพงเป็นของขวัญปีใหม่จากผู้บริหารบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง เมื่อต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง เจ้าหน้าที่คนดังกล่าวก็ให้การช่วยเหลือบริษัทเอกชนแห่งนั้นได้รับงาน

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับแพ็คเกจทัวร์ไปเที่ยวต่างประเทศจากผู้ปกครองของนักศึกษา โดยขอให้บุตรของตนมีระดับคะแนนที่สูงขึ้น เจ้าหน้าที่ก็ได้ความช่วยเหลือด้วยการปรับคะแนนให้

๒) การหาผลประโยชน์ให้ตนเอง (Self-Dealing) คือ การใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานเพื่อหาประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง

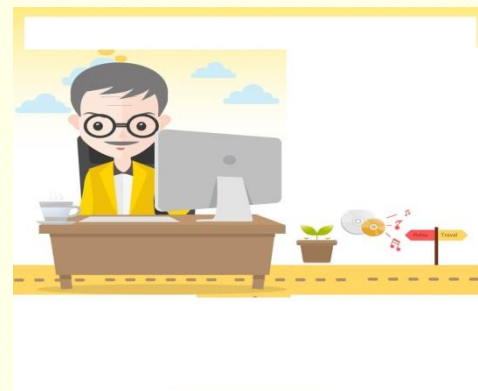
ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐจัดทำสัญญาเช่ารถและเช่าที่พักในการสัมมนาศึกษาดูงานต่างจังหวัด ซึ่งมีคนในครอบครัวตนเองหรือตนเองมีรายชื่อเป็นหุ้นส่วนในกิจการดังกล่าว

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคณะกรรมการผู้พิจารณาทุนการศึกษาเพื่อศึกษาต่อต่างประเทศ ไม่ถอนตัวจากการเป็นคณะกรรมการและได้พิจารณาให้บุตรของตนเองเป็นผู้ได้รับทุน

๓) การทำงานหลังเกษียณ (Post-Employment) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อออกจากหน่วยงานของรัฐ หรือภายหลังเกษียณได้ไปทำงานโดยใช้อิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งเดิมมารับงานหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง

ตัวอย่าง : ผู้บริหารโรงเรียนภายหลังเกษียณไปเปิดธุรกิจเกี่ยวกับอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน และเป็นหุ้นส่วนของสำนักพิมพ์แบบเรียน

ตัวอย่าง : ผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อพ้นจากตำแหน่งเดิมไปรับเป็นที่ปรึกษาให้บริษัทเอกชนที่หน่วยงานเคยติดต่อประสานงานด้วย เช่น รับเป็นที่ปรึกษา

๔) การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) คือ การใช้สถานภาพตำแหน่งหน้าที่การงานเข้าไปเป็นที่ปรึกษา กรรมการ หุ้นส่วน หรือเป็นเจ้าของกิจการภาคเอกชน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือว่าจะไม่มีปัญหาติดขัดในการพิจารณางานจากหน่วยงานรัฐที่ตนสังกัดอยู่ นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้เวลา เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ของรัฐ ในการทำงานพิเศษภายนอกที่ไม่ใช่งานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานของรัฐ

- ตัวอย่าง :** เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหุ้นส่วนในกิจการรับเหมาก่อสร้างแล้วมาร่วมประมูลงานในหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด
- ตัวอย่าง :** เจ้าหน้าที่ของรัฐไปทำงานพิเศษเป็นวิทยากรรับเชิญให้กับมหาวิทยาลัยเอกชนโดยใช้ช่วงเวลาดังราชการ

๕) การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) คือ สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับรู้รับทราบข้อมูลภายในหน่วยงานแล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง

- ตัวอย่าง :** เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทราบว่าจะมีการก่อสร้างถนนและสร้างอาคารสำนักงานของหน่วยงานของรัฐ ก็จะรีบไปดำเนินการซื้อที่ดินโดยใส่เป็นชื่อคนในครอบครัวเพื่อนำไปเก็งกำไรจากการขายให้กับรัฐในราคาที่สูงขึ้น
- ตัวอย่าง :** เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับดำเนินการสอบเข้ารับราชการนำข้อสอบซึ่งเป็นความลับออกไปขายให้กับผู้เข้าสอบ

๖) การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราวในกิจการที่เป็นส่วนของคุณ (Using your employer's property for private advantage) คือ การนำทรัพย์สินต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายหรือเสียประโยชน์ เช่น การนำเครื่องใช้สำนักงานกลับไปใช้ที่บ้าน การนำรถยนต์ราชการไปใช้ทำธุระส่วนตัว

- ✚ ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐ นำรถยนต์ราชการไปใช้ในงาน แต่งงานลูกหลานของตน
- ✚ ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐ นำรถยนต์ส่วนตัวมาล้างในหน่วยงานของรัฐ

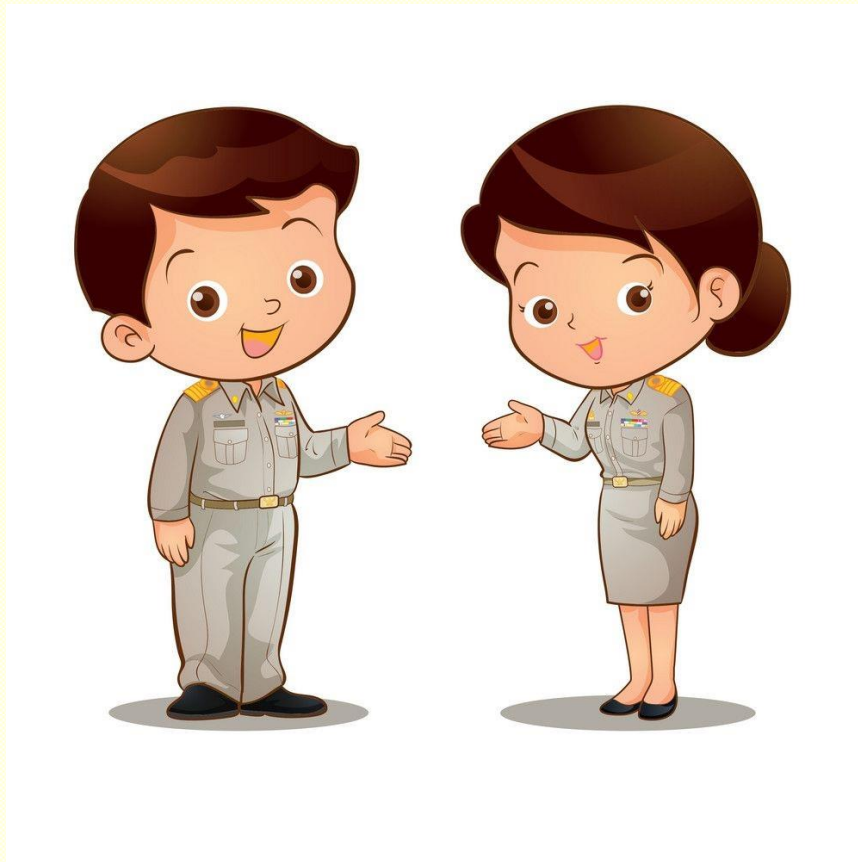
๗) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork Barreling) คือ การใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่ออนุมัติโครงการหรือผลตอบแทนในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการหาเสียงเลือกตั้ง

- ✚ ตัวอย่าง : นักการเมืองขอเพิ่มงบประมาณโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ในจังหวัดบ้านเกิดของตน แล้วใช้ชื่อหรือนามสกุลของตนเองตั้งเป็นชื่อโครงการก่อสร้าง
- ✚ ตัวอย่าง : นักการเมืองเพิ่มราคารับซื้อผลผลิตทางการเกษตรในราคาที่สูงกว่าท้องตลาดในพื้นที่เลือกตั้งของตน เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงลงเลือกตั้ง

2

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่าง
ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

๒.๑ แนวปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามแนวทางการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

เจ้าหน้าที่ของรัฐในสถาบันวิทยาลัยชุมชนต้องพึงปฏิบัติตนโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานราชการ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนั้น เมื่อเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีแนวปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมดังนี้

๑) ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

บุคคลที่จะเข้าสู่ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับตำแหน่ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ราชการ ควรมีการตรวจสอบเกี่ยวกับตนเองและคู่สมรสรวมถึงบุตรว่ามีการถือหุ้นส่วนใดหรือไม่ มีการทำสัญญากับรัฐในกิจการใดหรือไม่ มีคุณสมบัติขัดกับการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งระดับผู้บริหาร ควรมีการตรวจสอบทรัพย์สินและศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

๒) ระหว่างอยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เมื่อบุคคลเข้ารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐและปฏิบัติงานราชการ พึงปฏิบัติตนให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก และไม่ปฏิบัติตนให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมในระหว่างการดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานราชการ รวมถึงการปฏิบัติตนของคู่สมรสและบุตรในความปกครอง และมีการเปิดเผยข้อมูลทรัพย์สิน หนี้สิน ของตนเองและคู่สมรสสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง

๓) ภายหลังจากพ้นตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หากบุคคลพ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วแต่ยังไม่ถึงสองปี ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐภายหลังพ้นตำแหน่งกระทำการดังต่อไปนี้

๓.๑ ห้ามเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน ลูกจ้าง ผู้รับจ้าง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในธุรกิจเอกชน ซึ่งเคยอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของตนในการกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี เช่น รับเป็นที่ปรึกษาให้กับบริษัทค้าขายอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้กับหน่วยงานรัฐที่ตนเคยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะหัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยี กรณีเช่นนี้ไม่สามารถกระทำได้ เป็นต้น

๓.๒ ไม่รับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ ภายใต้การดำเนินธุรกิจของเอกชนตามข้อ ๓.๑ เป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากธุรกิจนั้นปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในกิจการงานตามปกติ เช่น ผู้รับเหมาก่อสร้างให้ของขวัญงานเกษียณผู้อำนวยความสะดวกท่องเที่ยวทั้งครอบครัว เพื่อให้ช่วยเหลือจากกับลูกน้องที่มารับตำแหน่งใหม่ในการประมูลงานก่อสร้างกรณีดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขัดต่อข้อปฏิบัติของทางราชการ

๓.๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งพ้นตำแหน่งหน้าที่ยังไม่ถึงสองปี กระทำการนำความลับของหน่วยงานราชการที่ตนได้รับรู้ในระหว่างการดำรงตำแหน่งไปใช้ในทางทุจริตหรือเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับรู้ เว้นแต่ความลับนั้นมิได้เป็นความลับอีกต่อไป เช่น ก่อนเจ้าหน้าที่ของรัฐเกษียณได้รับทราบว่าจะมีการก่อสร้างทางด่วนพิเศษ จึงไปกว้านซื้อที่ดินและนำข้อมูลไปแจ้งแก่ญาติพี่น้องเพื่อให้ซื้อที่ดินไว้เก็งกำไร การกระทำดังกล่าวขัดต่อข้อปฏิบัติของทางราชการ

๒.๒ วิธีการสนับสนุนและป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนพึงปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด และรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลักตามแนวทางการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม โดยแยกบุคคลากรซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นระดับ ดังนี้

๑) ผู้บริหารระดับสูง

๑.๑) สร้าง รักษา และมอบหมายนโยบาย กระบวนการปฏิบัติงาน ข้อตกลงต่าง ๆ ที่สอดคล้องและสนับสนุนการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๑.๒) แสดงภาวะผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นต้นแบบในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๑.๓) กำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม ให้ปฏิบัติงานราชการด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๒) ผู้บังคับบัญชา

๒.๑) ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และสนับสนุนการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๒.๒) ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงาน และสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เอื้อต่อการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๒.๓) ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๒.๔) สนับสนุนส่งเสริมทบทวนการให้อำนาจความรู้ ข้อตกลง และนำเสนอบทลงโทษอย่างจริงจัง เกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๒.๕) มีการตรวจสอบ ทวนสอบ ขั้นตอนการปฏิบัติงานราชการขอกระบวนการทำงานทุกงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในกรณีของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓.๑) ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม และประพฤติปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้

๓.๒) มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ความเสี่ยง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันภายในสำนักงาน เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมที่อาจเกิดขึ้นได้

๓.๓) สนับสนุนและเสริมสร้างบรรยากาศในองค์กรให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรแห่งความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นคุณธรรมและจริยธรรม ช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมไม่เหมาะสมต่อการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

ข้อควรคำนึงถึง ๔ ประการ สำหรับการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๑. ปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวม

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานในหน้าที่โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก พิจารณาตัดสินใจกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายใต้กรอบกฎหมายที่ถูกต้อง ไม่ให้มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาแทรกแซงการปฏิบัติงาน นอกจากนี้

เจ้าหน้าที่ของรัฐพึงปฏิบัติตนด้วยการยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนต่อทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ความเป็นกลางโดยปราศจากอคติต่อผู้หนึ่งผู้ใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนที่ต้องปฏิบัติงานราชการ

๒. สนับสนุนความโปร่งใส

การสนับสนุนส่งเสริมและป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานราชการ ต้องอาศัยความโปร่งใสในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน กระบวนการ สามารถเปิดเผย และตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนแรกของการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม และเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชนต่อหน่วยงานรัฐ

๓. ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคล

เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงาน การศึกษานอกจากจะมีบทบาทหน้าที่ ในการจัดการศึกษาแล้ว ยังจะต้องประพฤติ ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนและ บุคคลทั่วไป โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม และ มี ค ว า ม ร ับ ผิด ช อบ ต่ อ การปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนด้วยความ ซื่อสัตย์ สุจริต สามารถจัดการกับ เรื่องส่วนตัวให้แยกจากเรื่องส่วนรวม

เพื่อหลีกเลี่ยงการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม กล้าที่จะแสดง ความรับผิดชอบและน้อมรับความผิดในสิ่งที่ตนได้กระทำหากทำให้เกิดความผิดพลาด หรือทำให้ราชการได้รับความเสียหายแล้วส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ด้วยเจตจำนง อันสุจริต

๔. สร้างวัฒนธรรมองค์กร

ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหาร ระดับผู้บังคับบัญชาต้องให้ความสำคัญ ต่อการป้องกันการทุจริตในรูปแบบ ต่าง ๆ สร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และการสื่อสารอย่างเปิดเผย เกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการของการ ป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกัน

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม มีมาตรการหรือกฎระเบียบ ที่ชัดเจนในการประพฤติปฏิบัติตนของบุคลากรภายในหน่วยงาน และวิธีการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจ ให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ สุจริต ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การยกย่องชมเชยด้วยการประกาศเกียรติคุณผ่านสื่อ ให้โล่รางวัล ให้ใบประกาศ เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ในที่ทำงานให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

3

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชดเชย
ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับ
ผลประโยชน์ส่วนรวม

กฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม

ในปัจจุบันนโยบายของสังคมโลกและนโยบายการบริหารประเทศได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจังทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากการได้มีการเล็งเห็นความสำคัญของผลกระทบอันเป็นต้นเหตุมาจากการทุจริตที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม ต้องตกอยู่ในสภาพทรุดโทรมยากต่อการแก้ไข ดังนั้น แนวนโยบายการบริหารประเทศของประเทศไทยจึงได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยจัดเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องมีการดำเนินการอย่างเร่งด่วนและเป็นรูปธรรม จึงได้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ โดยวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมไว้ในระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

หมวด ๙ การขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๘๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

(๔) ไม่กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซง การใช้สิทธิหรือเสรีภาพของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนโดยมิชอบ

มาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดินที่เกี่ยวข้องกับกิจการของสภาหรือกรรมการ

ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

ให้นำ (๒) และ (๓) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมาย จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๘๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวกาย หรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเองของผู้อื่นหรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้

ให้นำ (๒) และ (๓) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมาย จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ หรือให้ความเห็นชอบ ในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการ ในกิจการของรัฐสภา

(๓) การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการให้พ้น จากตำแหน่ง ของข้าราชการ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้างของ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๘๖ ให้นำความในมาตรา ๑๘๔ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การดำรงตำแหน่งหรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรือ อำนาจของรัฐมนตรี

(๒) การกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือ ตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภาหรือตามที่กฎหมายบัญญัติ

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการก้าวกายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเองของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองโดยมิชอบตามที่กำหนด ในมาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรา ๑๘๗ รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ และต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใด

ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีตามวรรคหนึ่งต่อไป ให้แจ้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้โอนหุ้น ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้แก่นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐมนตรีจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคสองไม่ว่าในทางใด ๆ มิได้

มาตรานี้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรี และการถือหุ้นของรัฐมนตรีที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางใด ๆ ด้วย

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

หมวดที่ ๖ การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๑๒๖ นอกจากเจ้าพนักงานของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ห้ามมิให้กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้กำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (๒) หรือ (๓) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๗ ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ดำเนินการใดตามมาตรา ๑๒๖ (๔) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๒๘ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยอนุโลม

มาตรา ๑๒๙ การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวดนี้ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

**๓. ประกาศคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน
หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา
๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวน
ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับจากบุคคลได้โดยธรรมจรรยา ไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป
ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับ
ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้อภัยในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติ
ตามขนบธรรมเนียม ประเพณีหรือวัฒนธรรม หรือให้อภัยตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดา
หรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตร บุญธรรม
หรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับ
ความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน”

ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล
นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัย
อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา
ตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวน
ที่เหมาะสมตามฐานานุรูป

(๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ ๖ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัวหรือมีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยึดถือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ดังกล่าวไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยทันที

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยี่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด โดยทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือสถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอนส่วนผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอนให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

๔. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่ที่ผ่านมามีมติคณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติ ในการให้ของขวัญและรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้หลายครั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างค่านิยมให้เกิดการประหยัด มิให้มีการเบียดเบียนข้าราชการโดยไม่จำเป็น

และสร้างทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากการแข่งขันกันให้ของขวัญในราคาแพง ทั้งยังเป็นช่องทางให้เกิดการประพฤติมิชอบอื่น ๆ ในวงราชการอีกด้วย และในการกำหนดจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทต่าง ๆ ก็มีการกำหนดในเรื่องเดียวกัน ประกอบกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ ฉะนั้น จึงสมควรรวบรวมมาตรการเหล่านั้น และกำหนดเป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้ของขวัญและรับของขวัญไว้เป็นการถาวร มีมาตรฐานอย่างเดียวกัน และ มีความชัดเจนเพื่อเสริมมาตรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้เป็นผลอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่ได้กำหนดไว้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ของขวัญ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออรรถยาศัยไมตรี และให้หมายความรวมถึงเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสนหา หรือเพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สิน หรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียว และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตั๋ว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินให้ ในภายหลัง

“ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกัน และให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

“ผู้บังคับบัญชา” ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานที่แบ่งเป็นการภายในของหน่วยงานของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าและได้รับมอบหมายให้มีอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลด้วย

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับกับกรณีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้

การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใด ๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่าในกรณีใด ๆ มิได้

ข้อ ๖ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามิได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ ๕

ข้อ ๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ ถ้ามิใช่เป็นการรับของขวัญตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ ๘

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ผู้มาติดต่องานหรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับรอง การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน เป็นต้น

(๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการได้รับสัมปทาน เป็นต้น

(๓) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์ เป็นต้น

(๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เฉพาะกรณีการรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยม และของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๙ ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญหรือรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม และให้ดำเนินการตามระเบียบที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

(๒) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการประเภทอื่นนอกจาก (๑) หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่สอดส่อง และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามระเบียบนี้แก่หน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติในการให้ของขวัญหรือรับของขวัญฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชนทั่วไป ในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดง ความเสียใจในโอกาสต่าง ๆ ตามปกติประเพณีนิยม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามใช้วิธีการแสดงออกโดยใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจแทนการให้ของขวัญ

ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างค่านิยมการแสดง ความยินดี การแสดง ความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดง ความเสียใจ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง แนะนำหรือ กำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชา ให้เป็นไปในแนวทางประหยัด

๕. ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน
ได้กำหนดแนวทางเป็นข้อประพฤติปฏิบัติไว้โดยสรุป
๑๐ ข้อ ดังนี้

- ๑) ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัด
กระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม
- ๒) ข้าราชการต้องมีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบ
ต่อหน้าที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส
และสามารถตรวจสอบได้
- ๓) ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์
ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน
- ๔) ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่
และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม
- ๕) ข้าราชการต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา
- ๖) ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมเป็นกลางทางการเมือง ให้บริการ
แก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
- ๗) ข้าราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ
อย่างเคร่งครัดและรวดเร็ว ไม่ถ่วงเวลาให้เนิ่นช้าและใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการดำเนินงาน
เพื่อการในหน้าที่และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์ และ
ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- ๘) ข้าราชการต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษาคุณภาพและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
โดยเคร่งครัด
- ๙) ข้าราชการต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข
- ๑๐) ข้าราชการต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตน รักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์
ของราชการโดยรวม

4

ขั้นตอนการดำเนินการร้องเรียน/ร้องทุกข์
กรณี que พบเห็นพฤติกรรมก่การขัดกันระหว่าง
ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

มาตรการและช่องทางการแจ้งเบาะแสหรือข้อร้องเรียน

สถาบันวิทยาลัยชุมชนจัดให้มีมาตรการในการแจ้งเบาะแสหรือข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือมีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตทำให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม โดยจัดช่องทางร้องเรียนไว้หลายช่องทางเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป และผู้มีส่วนได้เสียสามารถแจ้งเบาะแสเรื่องร้องเรียนได้สะดวก ซึ่งผู้ร้องเรียนจะต้องระบุรายละเอียดของเรื่องที่ร้องเรียนพร้อมลงลายมือชื่อ ที่อยู่ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อกลับได้ หากไม่แจ้งชื่อที่อยู่หรือเบอร์โทรศัพท์ในการร้องเรียน ผู้ร้องเรียนจะต้องแนบหลักฐานที่ปรากฏได้ว่าเรื่องร้องเรียนมีมูลกรณีความผิด เพื่อการนำสืบได้ว่าเป็นมูลเหตุแห่งการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมจนทำให้ราชการได้รับความเสียหาย หรือเป็นพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตผิดระเบียบและกฎหมาย แล้วจัดส่งไปยังสถาบันวิทยาลัยชุมชนและหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ตามช่องทางการร้องเรียน ดังนี้

๑. สถาบันวิทยาลัยชุมชน

- ช่องทางร้องเรียนส่งผ่าน **ไปรษณีย์**
เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิทยาลัยชุมชน
สถาบันวิทยาลัยชุมชน เลขที่ ๓๑๙ อาคารรัชมิ่งคลาภิเษก ๒ ชั้น ๑๐
กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
- ช่องทางร้องเรียนส่งผ่าน **เว็บไซต์**
www.iccs.ac.th เลือกรายการ ร้องเรียน/ข้อเสนอแนะ
- ช่องทางร้องเรียนส่งผ่าน **ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล)**
Law.bcca@gmail.com
- ช่องทางร้องเรียนส่งผ่าน **โทรศัพท์ (Telephone) และ โทรสาร (Fax)**
 - ๑) โทรศัพท์ (Telephone) หมายเลข ๐ ๒๒ ๘๐๐๐ ๙๑ - ๖
 - สายตรง ผู้อำนวยการสถาบันวิทยาลัยชุมชน ต่อ ๔๐๐๐
 - กลุ่มกฎหมาย ต่อ ๔๐๐๒ และ ๔๐๐๙
 - ๒) โทรสาร (Fax) หมายเลข ๐ ๒๒๘๐ ๔๑๖๒

- ช่องทางร้องเรียนส่งผ่าน *กล่องรับข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็น /ข้อร้องเรียน* ภายในสำนักงานสถาบันวิทยาลัยชุมชน และ วิทยาลัยชุมชนทุกแห่ง

๒. สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

- ที่อยู่ : ๓๒๘ ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
- โทรศัพท์ : ๐ ๒๖๑๐ ๕๔๒๖ – ๓๑

๓. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

- ที่อยู่ : เลขที่ 361 ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
- ตู้ ป.ณ. : 100 เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
- โทรศัพท์ : 0 2528 4800 - 4849
- เว็บไซต์ : <https://www.nacc.go.th>

๔. ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย

- ที่อยู่ : ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
- โทรศัพท์ : ๐ ๒๒๒๒ – ๑๑๔๑ ถึง ๕๕
- สายด่วน : โทร ๑๕๖๗
- เว็บไซต์ : <http://www.damrongdhama.moi.go.th>
-

๕. ศาลปกครอง

- ที่อยู่ : เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐
- โทรศัพท์ : ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑
- สายด่วน : โทร ๑๓๕๕
- เว็บไซต์ : <http://www.admncourt.go.th>

มาตรการคุ้มครองและรักษาความลับผู้ร้องเรียน

เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ร้องเรียนที่กระทำการโดยเจตนาสุจริต และรักษาผลประโยชน์ของทางราชการให้เป็นไปด้วยความถูกต้องชอบธรรมตามหลักธรรมาภิบาล สถาบันวิทยาลัยชุมชนจะดำเนินการปกปิดชื่อและที่อยู่หรือข้อมูลอื่นใดของผู้ร้องเรียนไว้เป็นความลับของทางราชการ โดยจะจำกัดให้รับทราบเฉพาะผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องร้องเรียนเท่านั้น นอกจากนี้ เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียนจะถูกปกปิดไว้เป็นความลับและไม่นำไปเปิดเผยต่อบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เว้นแต่การเปิดเผยนั้นจะเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้

อนึ่ง การร้องเรียนเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม สถาบันวิทยาลัยชุมชนจะให้ความคุ้มครองผู้ร้องเรียน พยาน บุคคลที่เข้ามาเป็นผู้ให้ข้อมูลในการสืบหาข้อเท็จจริงไม่ได้รับความเดือดร้อน ความไม่ชอบธรรม อันเกิดมาจากการร้องเรียนหรือการเป็นพยาน ซึ่งไปเป็นตามข้อกำหนดในหมวดที่ ๗ มาตรา ๑๓๐ - ๑๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

ขั้นตอนการดำเนินการเรื่องร้องเรียน การสืบหาข้อเท็จจริง และบทลงโทษ

เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม สถาบันวิทยาลัยชุมชนจะดำเนินการมอบหมายให้ กองอำนวยการ กลุ่มกฎหมาย ดำเนินการตรวจสอบข้อมูล ข้อเท็จจริงพร้อมนำสืบพยานหลักฐานเกี่ยวข้อง แล้วรายงานผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูง หากตรวจสอบพบข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่มีเหตุให้เชื่อได้ว่าการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมจริง สถาบันวิทยาลัยชุมชนจะดำเนินการตั้งคณะกรรมการสืบหาข้อเท็จจริง และหากรายงานผลการสืบหาข้อเท็จจริงพบว่ามีมูลกรณีความผิดที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรผู้ใดก็จะดำเนินการตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย รวมทั้งการดำเนินการทางคดีอาญา คดีแพ่ง ตามขั้นตอนกระบวนการของกฎหมายและบทลงโทษแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อการทุจริตในทางราชการต่อไป

บรรณานุกรม

- รัฐพล เย็นใจมา และ สุระพล สุยะพรหม. (๒๕๖๑). วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน). หน้า ๒๒๔ - ๒๓๘.
- นายอุทิศ บัวศรี. (๒๕๖๒). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การปลูกฝังฐานคิดและ การบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน. สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- พร้อมพงศ์ วานิชสมบัติ. (๒๕๖๒). กฎหมายว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์. วารสาร สำนักงาน ป.ป.ช. (สุจริต). ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๗๐ (มกราคม - มีนาคม). หน้า ๖ - ๙.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. ตราไว้ ณ วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐.
- ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน. (๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ๑๖๒ ง. หน้า ๗๓ - ๘๖.
- ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓. (๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๓) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๑๑๘ ก. หน้า ๑๘ - ๒๐.
- ไพโรจน์ ภัทรนรากุล. (๒๕๔๗). ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests) : ประเด็นจริยธรรมของข้าราชการและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ. วารสารข้าราชการ ปีที่ ๔๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - กุมภาพันธ์). หน้า ๑ - ๑๓.
- สำนักงานจังหวัดนครพนม. (ม.ป.พ.). คู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (CONFLICT OF INTERESTS). นครพนม : สำนักงานจังหวัดนครพนม.
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงาน ปปง. (ศปท. ปปง.). (ม.ป.พ.). คู่มือการป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑. ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๔๔). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๘/ตอนพิเศษ ๑๐๔ ง. หน้า ๖ - ๗.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๕๙). คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. (๒๕๖๑). คู่มือและมาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม.
